Regelink
Ecologie & Landschap

Soortgericht onderzoek

N629 eerste fase

In het kader van de Flora- en faunawet

In opdracht van: Provincie Noord-Brabant

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	B.J.A. Backx
In opdracht van	Provincie Noord-Brabant
Naam opdrachtgever	W. de Kleijn
Rapportnummer	RAPR14112-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	15 October 2014
Aantal pagina's	33
Collegiale toets	J. Dekker
Wijze van citeren	Backx, B.J.A. , 2014. Soortgericht onderzoek N629 eerste fase. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RAPR14112-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap
Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding 9
1.1 Aanleiding 9
1.2 Doel 9
1.3 Leeswijzer 9
2. Werkwijze en inspanning 11
2.1 Vleermuizen 11
2.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten 12
2.3 Volledigheid inventarisatie 13
3. Omschrijving plangebied 15
4. Resultaten 17
4.1 Vleermuizen 17
4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten 18
5. Ingreep 19
6. Toetsing aan de Flora- en faunawet 21
6.1 Effecten & toetsing Flora- en faunawet 21
7. Conclusies en aanbevelingen 23
7.1 Conclusies 23
7.2 Aanbevelingen 23
8. Bronnen 25
8.1 Literatuur 25
8.2 Websites 25
Bijlage 1. Verspreidingskaarten 27
Bijlage 2. Flora- en faunawet 30
A. Verbodsbepalingen 30
B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB) 31
C. Gedragscodes 32

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Provincie Noord-Brabant is voornemens het tracé van de N629 ter hoogte van Dongen-Oosterhout te wijzigen om onder andere de verkeers- en leefbaarheidsproblematiek op te lossen. Het project wordt uitgevoerd in twee fasen. In fase 1 wordt het gedeelte tussen de aansluiting A27 en het kruispunt N629-Provincialeweg te Oosteind aangepast. Op dit traject hoeft geen Milieu Effect Rapportage (MER) plaats te vinden en wil de provincie zo spoedig mogelijk naar uitvoering.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Regelink Ecologie & Landschap (Backx, 2014) blijkt dat in het plangebied mogelijk beschermde soorten vleermuizen, steenuil (*Athene noctua*), buizerd (*Buteo buteo*) en boomvalk (*Falco subbuteo*) voorkomen. Daarom heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van Provincie Noord-Brabant in het plangebied onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Komt de steenuil, buizerd en boomvalk voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde soorten?
- Leidt de ingreep voor de aangetroffen beschermde soorten tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige beschermde soorten en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen. Ten slotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals aanwezig op de website van Regelink Ecologie & Landschap[1].

[1] http://www.regelink.net/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/

2. Werkwijze en inspanning

In de periode van 2 april 2014 tot en met 28 juni 2014 is het plangebied N629 eerste fase geïnventariseerd op die beschermde soort(groep)en die in Backx 2014 als potentieel aanwezig waren aangemerkt . De toegepaste onderzoekmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de betreffende soort(groep) (Tabel 1).

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Naam medewerker	Weersomstandigheden
02-4-14	Avond	Steenuil	B.J.A. Backx	14 ºC, Helder, Droog, 0 Bft
09-4-14	Avond	Steenuil	B.J.A. Backx	10 ºC, Helder, Droog, 1 Bft
14-4-14	Avond	Steenuil	B.J.A. Backx	7 ºC, Helder, Droog, 3 Bft
05-5-14	Ochtend	Buizerd/Boomvalk	A. Clements	13 ºC, Bewolkt, Droog, 2 Bft
16-5-14	Ochtend	Buizerd/Boomvalk	T.P. Feijen	14 ºC, Helder, Droog, 0 Bft
24-05-14	Avond	Vleermuizen	B.J.A. Backx	14 ºC, Helder, Droog, 0 Bft
25-05-14	Ochtend	Vleermuizen	B.J.A. Backx	12 ºC, Helder, Droog, 1 Bft
02-6-14	Ochtend	Buizerd/Boomvalk	A. Clements	15 ºC, Bewolkt Droog, 2 Bft
18-6-14	Avond	Vleermuizen	B.J.A. Backx	16 ºC, Helder, Droog, 3 Bft

2.1 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken werd op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingsfunctie (type: Petterson D240x) werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, werd een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound werden de opnamen nader geanalyseerd. Hierbij werden de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen werd de determinatie geverifieerd en werd het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar (tussen begin mei eind juni) werden de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Hierbij werden alle locaties waar potentieel essentiële vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen aanwezig zijn die negatief beïnvloed kunnen worden door de ingreep onderzocht. Binnen het plangebied zijn verschillende lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van houtwallen en bomenlanen in de bermen van de aanwezige wegen. Overige beschermde

functies zijn niet te verwachten binnen de plangebied, of bevinden zich in bomen of huizen die niet aangetast worden ten gevolge van de ingreep.

2.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

2.2.1 Steenuil

Het gehele plangebied werd geïnventariseerd op steenuilen op 2 april, 9 april en 14 april 2014. Met behulp van het afspelen van een geluidsopname werd gekeken en geluisterd of in het plangebied een steenuil aanwezig was. De bezoeken werden uitgevoerd in de avondschemer, waarbij in de 3 uur na zonsondergang is geïnventariseerd. Hierbij zijn alle delen binnen het plangebied en de omgeving welke potentieel geschikt zijn als leefgebied van steenuilen onderzocht. Het gebied dat is onderzocht op steenuilen is weergegeven in Figuur 1. Topografische kaart met daarop de ligging van het plangebied weergegeven met rood, en het onderzoeksgebied voor het steenuilenonderzoek met blauw.

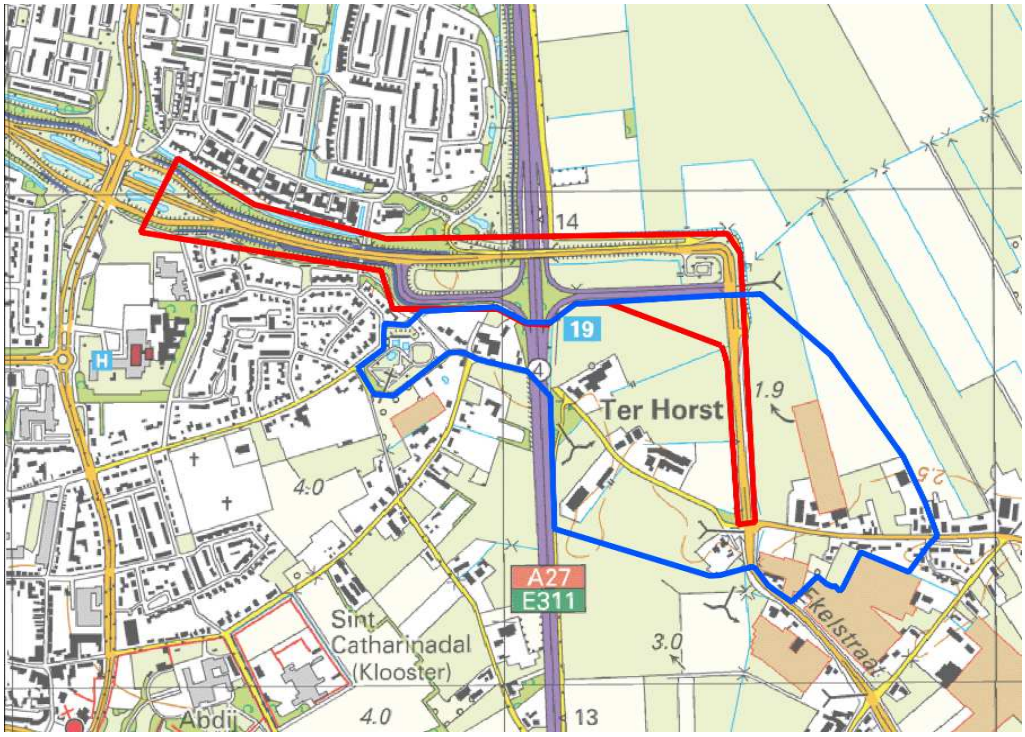

Figuur 1. Topografische kaart met daarop de ligging van het plangebied weergegeven met rood, en het onderzoeksgebied voor het steenuilenonderzoek met blauw. . © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2014.

2.2.2 Buizerd en boomvalk

Voor het aantonen van de aan- of afwezigheid van de buizerd en boomvalk hebben drie gerichte veldbezoeken overdag plaatsgevonden op 5 mei, 16 mei en 2 juni 2014 . Deze veldbezoeken in de betreffende tijd van het jaar leveren bij de buizerd en boomvalk normaalgesproken het leeuwendeel van de waarnemingen van bewoonde territoria en nesten op.

Inventariseren van broedende buizerds en boomvalken heeft plaatsgevonden op basis van hun geluid, aangevuld met het zoeken naar volwassen exemplaren of paartjes in geschikt gebied, territorium indicerend gedrag (balts e.d.) en nest indicerend gedrag of nesten.

2.3 Volledigheid inventarisatie

Het onderzoek naar alle soorten voldoet aan de eisen zoals opgenomen in de betreffende Soortenstandaards van Dienst Regelingen (nu Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). De inventarisatie van vleermuizen werd tevens uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2013 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur. Voor de boomvalk bestaan op dit moment nog geen Soortenstandaards. Er kan worden gesteld dat voor de genoemde soort(groep)en het onderzoek met voldoende inspanning is uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid in het plangebied met voldoende zekerheid aan te tonen.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die tijdens het onderhavige onderzoek niet werden waargenomen op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3. Omschrijving plangebied

Het plangebied voor de eerste fase betreft een gedeelte van de bestaande wegen en de omliggende percelen bij de N629 ter hoogte van Dongen-Oosterhout, gelegen in Provincie Noord-Brabant. In Figuur 2 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven.

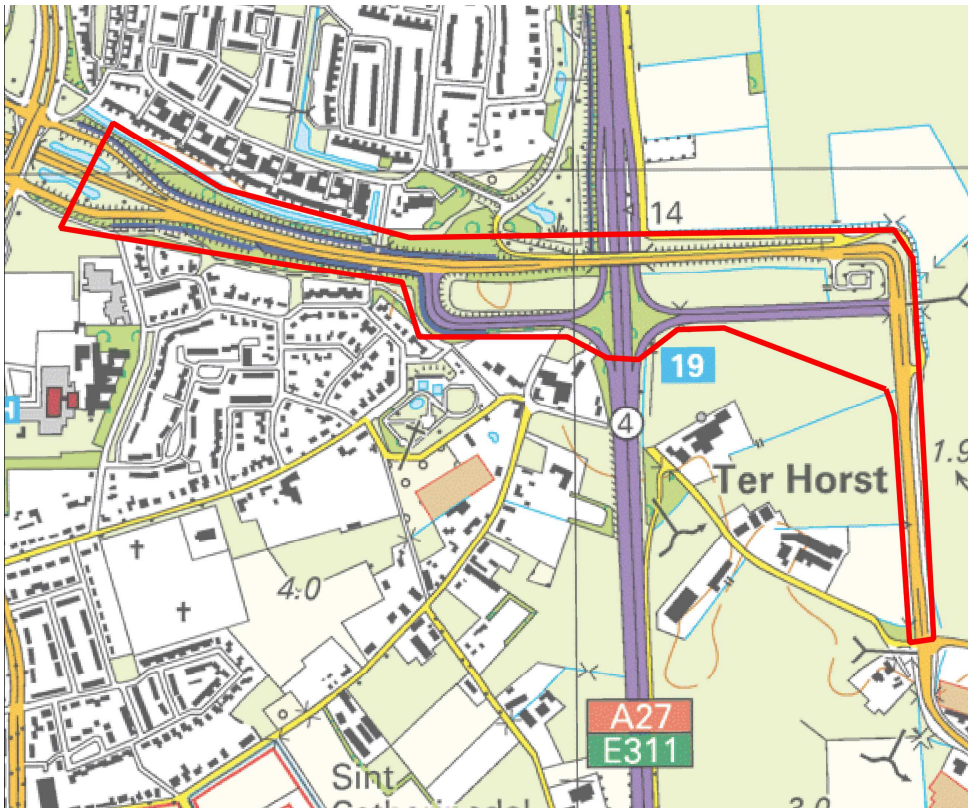

Figuur 2. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2014.

4. Resultaten

Hieronder worden per soort(groep) de resultaten weergegeven. Verspreidingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 1 .

4.1 Vleermuizen

Volgens de eerder uitgevoerde potentie-inschatting (Backx, 2014) kunnen in het plangebied vleermuizen worden verwacht. Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied dan ook twee soorten vleermuizen aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus);*
- laatvlieger (*Eptesicus serotinus).*

Hieronder worden per soort de waarnemingen en functies weergegeven.

4.1.1 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de inventarisaties werden op vrijwel alle onderzochte locaties in het plangebied gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. In het tamelijk open en verlichte gedeelte ten zuiden van de carpoolplaats werden geen foeragerende vleermuizen aangetroffen. De meeste waarnemingen werden gedaan in het gebied ten noorden van de Bovensteweg. Hier werd door zoveel gewone dwergvleermuizen gefoerageerd dat sprake is van een essentieel foerageergebied. Daarnaast vormen de houtwal en de aangrenzende watergang ten noorden van de Bovensteweg een essentiële vliegroute voor minimaal 23 gewone dwergvleermuizen. Op de overige locaties werden slechts enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen, en betreft het geen essentieel foerageergebied.

Tijdens het onderzoek werd net buiten het plangebied een kraamverblijfplaats van tenminste 32 gewone dwergvleermuizen aangetroffen aan de oostzijden van het flatgebouw aan de Papendonk. Overige verblijfplaatsen zijn niet waargenomen binnen het plangebied.

Laatvlieger

Bij het onderzoek werden tijdens ieder bezoek foeragerende laatvliegers waargenomen in het plangebied. De laatvliegers werden aangetroffen in het gedeelte ten noorden van de Bovensteweg. De aantallen waren daar echter zo laag dat het gebied geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes vormt voor de laatvlieger. Er zijn geen verblijfplaatsen van laatvliegers aangetroffen binnen het plangebied.

4.1.2 Per functie

Foerageergebied

De houtwal en watergang ten noorden van de Bovensteweg worden door zowel gewone dwergvleermuizen als laatvliegers intensief gebruikt als foerageergebied. Op basis van het aantal dieren kan daarom worden aangenomen dat de houtwal en watergang ten noorden van de

Bovensteweg een essentieel foerageergebied vormen voor de gewone dwergvleermuis. Voor de laatvlieger is het een goed foerageergebied, maar het aantal dieren dat is waargenomen is laag, waardoor er voor deze soort geen sprake is van essentieel foerageergebied.

Verspreid over het overige gedeelte van het plangebied foerageerden steeds enkele gewone dwergvleermuizen. Op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren en de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied kan gesteld worden dat de rest het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.

Vliegroutes
De houtwal en watergang ten noorden van de Bovensteweg vormen een essentiële vliegroute voor minimaal 23 gewone dwergvleermuizen. De dieren gebruiken de houtwal en watergang om zich vanuit hun kraamverblijfplaats naar het westen te verplaatsen en omgekeerd.

De tunnel onder de Bovensteweg door (Windvaan) is te sterk verlicht en wordt niet gebruikt door vleermuizen. In de rest van het plangebied werden slechts enkele vleermuizen waargenomen, of waren verschillende alternatieve geleidende elementen aanwezig die door de vleermuizen benut kunnen worden als vliegroute. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in de rest van het plangebied.

Vaste rust- en/of verblijfplaatsen
Binnen het plangebied zijn geen bomen of gebouwen aanwezig die potentieel geschikt zijn als vaste rust- en of verblijfplaats van vleermuizen en door de ingreep aangetast kunnen worden. Daarom werd geen gericht vervolgonderzoek uitgevoerd naar verblijfplaatsen. Gedurende het onderzoek werd desondanks wel een kraamverblijfplaats van tenminste 32 gewone dwergvleermuizen aangetroffen in een flatgebouw (aan de Papendonk) nabij het plangebied. Deze verblijfplaats bevond zich op het niveau van de derde verdieping aan de oostgevel van het flatgebouw.

4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

4.2.1 Steenuil

Gedurende de veldbezoeken zijn geen steenuilen of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. De aanwezigheid van territoria van steenuilen binnen het plangebied of de directe omgeving daarvan is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

4.2.2 Buizerd en boomvalk

Tijdens de potentie-inschatting (Backx, 2014) bleek dat in de houtwallen binnen het plangebied kraaiennesten aanwezig zijn welke potentieel geschikt zijn als nestplaats voor boomvalken. Daarnaast zijn er geschikte broedplaatsen aanwezig voor de buizerd, waarvan een exemplaar werd waargenomen tijdens het veldbezoek voor de potentie-inschatting. Beide soorten zijn bekend uit de wijde omgeving van het plangebied (NDFF).

Tijdens het soortgericht onderzoek naar deze soorten werden geen buizerds of boomvalken of sporen van hun aanwezigheid aangetroffen binnen het plangebied. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van deze soorten binnen het plangebied of de invloedssfeer van de werkzaamheden is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

5. Ingreep

Provincie Noord-Brabant is voornemens het tracé van de N629 ter hoogte van Dongen-Oosterhout te wijzigen om onder andere de verkeers- en leefbaarheidsproblematiek op te lossen. Het project wordt uitgevoerd in twee fasen. In fase 1 wordt het gedeelte tussen de aansluiting A27 en het kruispunt N629-Provincialeweg te Oosteind aangepast. Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- opwaardering van het bestaande wegennet;
- verwijderen van vegetatie en bouwrijp maken van de grond op plaatsen waar het tracé buiten het bestaande wegennet komt te liggen;
- dempen en/of herstructureren van waterwegen en poelen;
- sloop van gebouwen;
- aanleg van bruggen en viaducten over bestaande wegen en het Wilhelminakanaal;
- aanpassen en aanbrengen van verlichting.

Het is op dit moment nog niet exact duidelijk welke werkzaamheden daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden, en op welke locaties deze plaats gaan vinden.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen, onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Daarnaast is de ingreep van belang in verband met het verbeteren van de veiligheid op het wegennet en de leefbaarheid in de regio. Hierdoor is ook sprake van het volgende belang:

e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;

6. Toetsing aan de Flora- en faunawet

6.1 Effecten & toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk worden de effecten van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten getoetst aan de Flora- en faunawet. Hieronder wordt alleen ingegaan op soorten van tabel 2 of 3 van deze wet. De aangetroffen soorten van tabel 1 worden niet behandeld omdat hiervoor een algehele vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten blijft wel de algemene zorgplicht (Artikel 2) van kracht.

6.1.1 Vleermuizen

De houtwal en watergang ten noorden van de Bovensteweg vormen een essentiële vliegroute voor gewone dwergvleermuizen. Daarnaast wordt hier door veel gewone dwergvleermuizen gefoerageerd waardoor het aannemelijk is dat deze houtwal en watergang essentieel foerageergebied vormen. Wanneer de houtwal en/of watergang worden aangetast door de voorgenomen ingreep ten gevolge van ruimtebeslag of het aanbrengen van extra verlichting kunnen deze beschermde functies worden aangetast. In dat geval is het daarom noodzakelijk mitigerende maatregelen te treffen om negatieve effecten op de vliegroute en het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen veroorzaakt door de ingreep te voorkomen. Daarnaast dient in dat geval een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Wanneer de houtwal en watergang bij de ingreep ontzien kunnen worden en deze niet meer verlicht worden dan op dit moment het geval is, treden er geen negatieve effecten op beschermde functies van vleermuizen op. Nadere stappen in het kader van de Flora- en faunawet zijn in dat geval niet noodzakelijk.

6.1.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het onderzoek werden in het plangebied geen steenuilen, buizerds of boomvalken aangetroffen. Ook werden binnen het plangebied geen jaarrond beschermde nesten of territoria van deze soorten aangetroffen. De aanwezigheid van beschermde functies (nesten of essentiële leefgebieden) van deze beschermde soorten is binnen het plangebied dan ook redelijkerwijs uitgesloten. De ingreep leidt niet tot overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot deze soorten.

7. Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

- Gedurende het onderzoek werden steenuil, buizerd en boomvalk niet waargenomen binnen het plangebied. De aanwezigheid van beschermde functies (nest of essentieel leefgebied) van deze soorten binnen het plangebied is daarmee redelijkerwijs uitgesloten.
- Gedurende het onderzoek werd vastgesteld dat de houtwal en watergang ten noorden van de Bovensteweg een essentiële vliegroute vormt voor gewone dwergvleermuizen. De ingreep heeft mogelijk een negatief effect op deze vliegroute. Dit is te voorkomen wanneer voldoende maatregelen getroffen worden.
- Overige essentiële vliegroutes van vleermuizen zijn niet aangetroffen binnen het plangebied.
- De houtwal en watergang vormen essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Daarnaast wordt hier gejaagd door de laatvlieger. Bij de ingreep dient voorkomen te worden dat dit foerageergebied ongeschikt raakt voor vleermuizen.
- Net buiten het plangebied is in een flatgebouw (Papendonk) een kraamverblijfplaats van tenminste 32 gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Het is niet te verwachten dat de voorgenomen ingreep een negatief effect heeft op deze verblijfplaats.
- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet mogelijk overtreden.
- Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de richtlijnen uit de Soortenstandaards, het Vleermuisprotocol 2013 van de Gegevensautoriteit Natuur, en gangbare inventarisatiemethodes, kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

7.2 Aanbevelingen

- Aantasting van de houtwal en watergang ten noorden van de Bovensteweg dient voorkomen te worden. Daarmee worden negatieve effecten op vleermuizen en overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen.
- Wanneer het niet mogelijk is de ingreep uit te voeren zonder ruimtebeslag op de houtwal en/of watergang, of deze meer verlicht worden dan in de huidige situatie het geval is dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. In dat geval moet voor het uitvoeren van de werkzaamheden een mitigatieplan opgesteld te worden waarmee de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis gewaarborgd blijft.
- Wanneer de vliegroute en het essentieel foerageergebied ten noorden van de Bovensteweg worden aangetast is het noodzakelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aan te vragen voor de gewone dwergvleermuis.

8. Bronnen

8.1 Literatuur

Backx, B.J.A. , 2014. Ecologische quickscan N629, Provincie Noord-Brabant. In het kader van de natuurwetgeving. Rapport RA14033-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Gegevensautoriteit Natuur, 2013. Vleermuisprotocol. [http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol. (15-10-2014)].

8.2 Websites

www.batecho.eu

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

Bijlage 1. Verspreidingskaarten

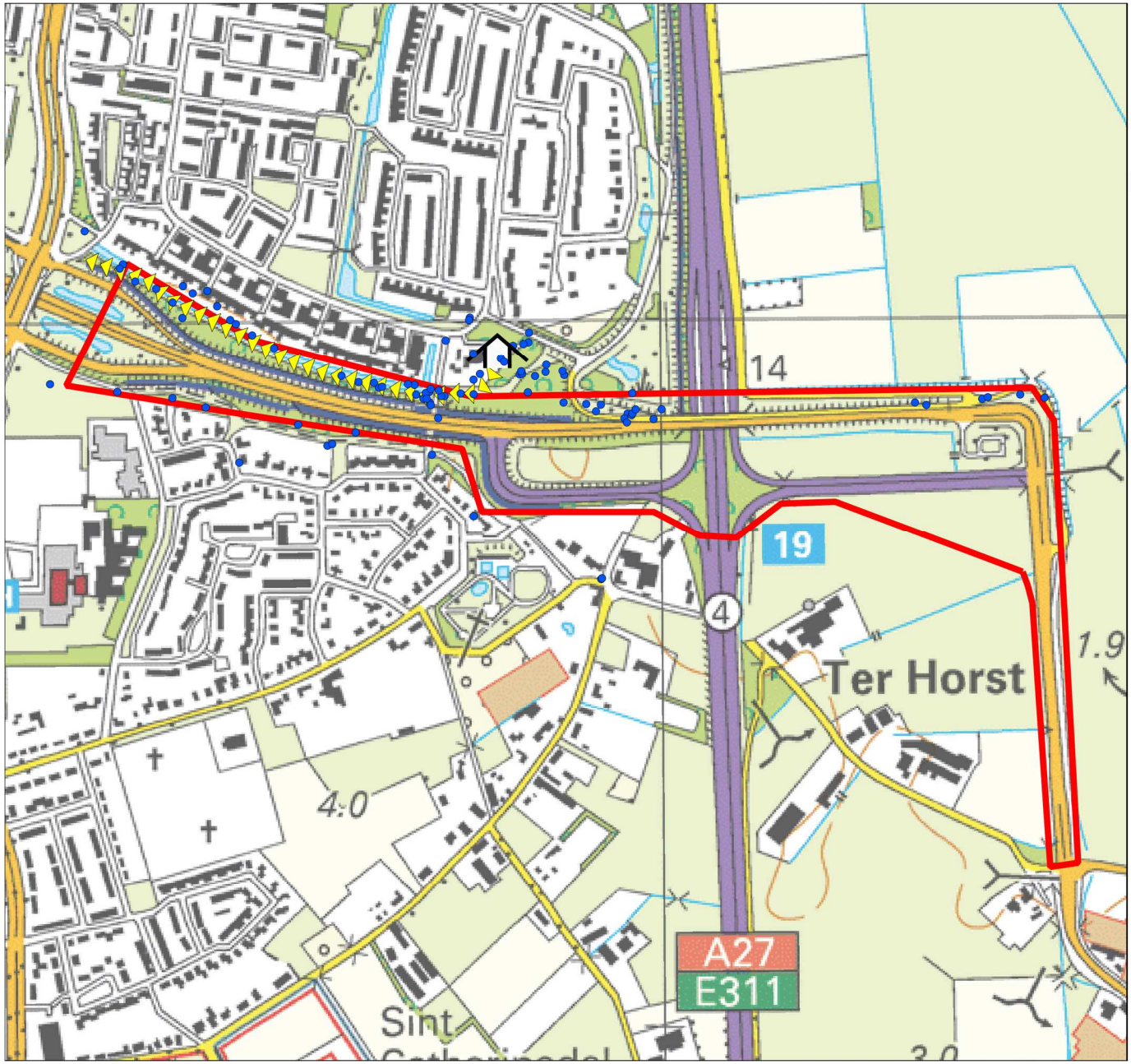

Legenda

Gewone dwergvleermuis

- Foeragerend
- Kraamverblijfplaats
- Vliegroute
- Plangebied
- Schaal 1: 10.000

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2014

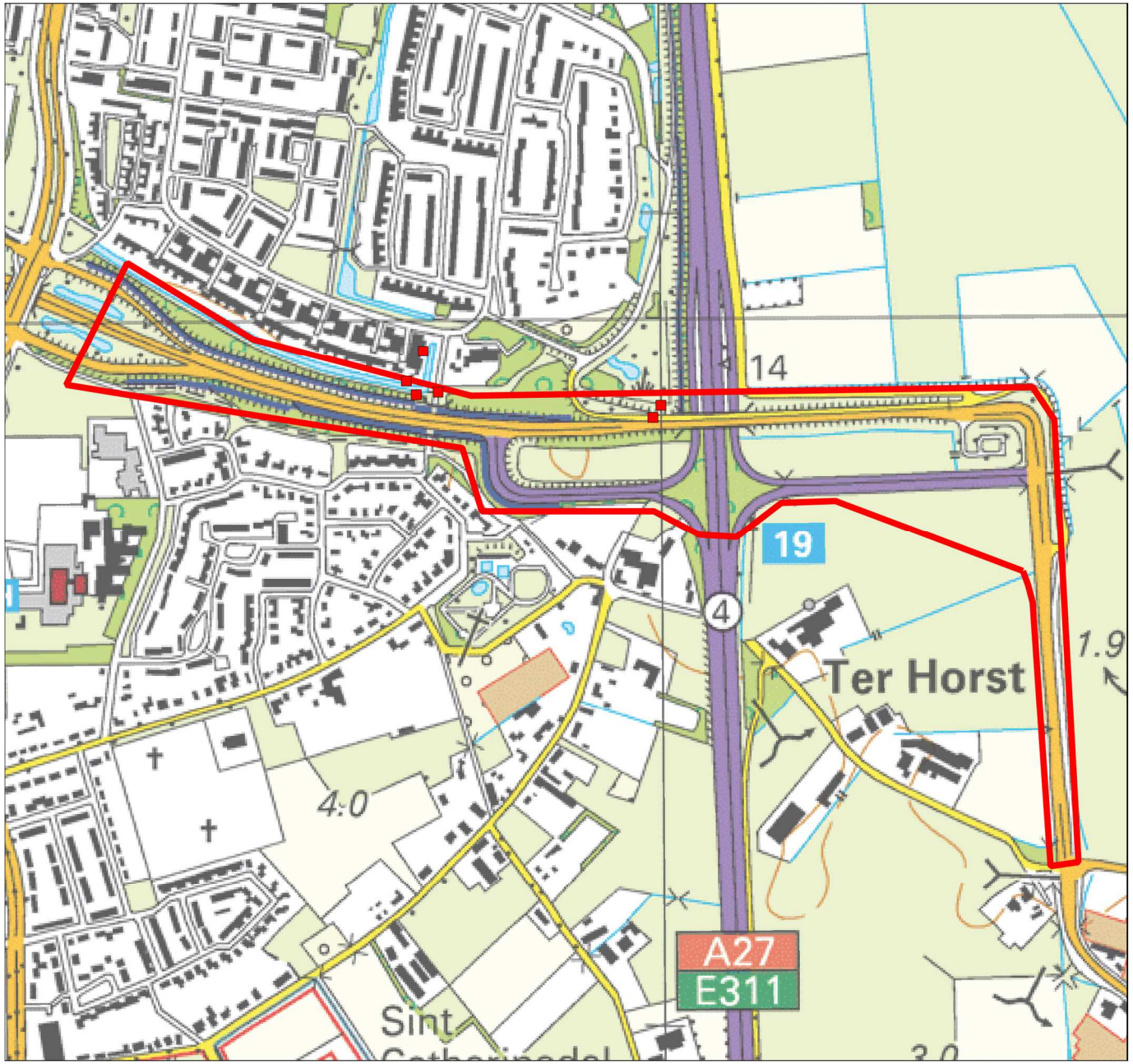

Legenda

Laatvlieger

- **Foeragerend**
- **Plangebied**
- **Schaal 1: 10.000**

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2014

Bijlage 2. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

A. Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8
Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11
Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12
Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;

- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu RVO) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet. Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/ of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

C. Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op: www.mijnrvo.nl.

http://www.hetlnvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/stap-5-gedragscode-gebruiken/overzicht-van-de-gedragscodes